

VARNOSTNI PREDPISI ZA PODJETJA, KI SE UKVARJAJO Z OBDELAVO IN S PREDELAVO LESA (BB F SIVOR1 2009 / Stopnja 4)

1. Uvodne določbe

- 1.1 Na podlagi škodnih dogodkov in izkušenj, ki iz njih izhajajo, je znano, da predstavljajo podjetja, ki se ukvarjajo z obdelavo in s predelavo lesa (v nadaljevanju: lesna podjetja), visok rizik za požarne škode. Sedanjost kaže, da se lahko s primernimi varnostnimi ukrepi doseže ustrezen varnostni standard protipožarne zaščite.

Spodaj navedeni varnostni ukrepi – v povezavi z rednimi lastnimi ali eksternimi kontrolami – služijo doseganju in ohranjanju dobrega varnostnega standarda za prihodnost.

1.2 Nevarnosti

Tipične nevarnosti v lesnih podjetjih so tujki v lesu, kateri v stiku s hitro delujočimi stroji zlahka privedejo do nastanka isker. Nadalje obstaja velika nevarnost širjenja požara zaradi v večini primerov prisotnega lesnega prahu ali žagovine.

Do škod v lesnih podjetjih pride najpogosteje zaradi:

- tujkov v lesu,
- odprtega ognja vključujoč požarno nevarne dejavnosti (ogrevanje posameznih prostorov, kajenje, varjenje, brušenje z nastankom isker ipd.),
- pregreth motorjev ali ležajev (delov strojev),
- električnih napeljav in stikalnih omar,
- naprav za ogrevanje,
- odpadkov, ki se lahko vžgejo sami.

- 1.3 V vsakem primeru je potrebno upoštevati zakonske, uradne in ostale varnostne predpise, ki so dogovorjeni z drugimi pogoji. Ti predpisi ostajajo nespremenjeni v veljavi.

- 1.4 Obveznosti, navedene v točkah od 2. do 7., veljajo kot dogovorjeni varnostni predpisi v skladu s 6. členom Splošnih pogojev premoženjskega zavarovanja (ABV). Če zavarovalec katere od dogovorjenih ali predpisanih obveznosti ne izpolni, se obveznost zavarovalnice zmanjša za toliko, za kolikor je zaradi tega nastala večja škoda.

2. Splošni zaščitni ukrepi

- 2.1 Potrebno je imenovati osebo, zadolženo za protipožarno zaščito in ki je za to delo ustrezno izobražena.

To velja tudi za podjetja z manjšim številom delavcev, kjer bo te naloge po potrebi opravljal lastnik podjetja oziroma vodstvo podjetja. V vsakem primeru mora biti nekdo od delavcev podjetja ustrezno izobražen za področje protipožarne zaščite.

- 2.2 Potrebno je zagotoviti zadostno oskrbo z vodo za gašenje.

- 2.3 Da bi se zagotovila učinkovita borba proti požaru, je potrebno določeno število ljudi poučiti o ravnanju z nadaljnjimi gasilnimi sredstvi (notranji hidranti ipd.).

- 2.4 Postaje za polnjenje električnih vozil je potrebno namestiti in razvrstiti tako, da se pri napačnem delovanju te opreme ali napačnem ravnanju s to opremo zanesljivo prepreči širjenje škode na sosednje stvari.

- 2.5 V območju proizvodnje je potrebno začasno skladiščenje surovin, polizdelkov, gotovih izdelkov in embalaže omejiti na najmanjšo možno mero.

- 2.6 Nakopičen prah in žagovino je potrebno redno odstranjevati.

- 2.7 V zvezi z električnimi napeljavami je potrebno upoštevati relevantne zakonske in druge predpisane določbe. Posebno pozornost je treba posvetiti področjem, v katerih se nahaja lesni prah ali žagovina, ter rednim pregledom električnih naprav s strani pooblaščenega podjetja. Za te preglede mora obstajati potrdilo.

Da bi se preprečilo kopičenje prahu ali žagovine na nosilcih kablov, je potrebno le-te redno čistiti ali pa jih tako zaščititi, da se lesni prah na njih ne nabira oziroma, da se na njih nabira v zelo majhni meri. Ti zaščitni ukrepi pa v nobenem primeru ne smejo povzročati segrevanja nosilcev oziroma zastoja toplote v nosilcih.

- 2.8 Električne stikalne omare naj bodo postavljene – v kolikor je to mogoče – v posebnih prostorih, ki tvorijo lastne (ločene) požarne sektorje.

Če to ni mogoče, morajo biti narejene tako, da lesni prah vanje ne more prodreti. Omare je potrebno ločiti od gorljivih stvari z vseh strani s praznim prostorom širine najmanj 1m. Ta prostor je potrebno zaznamovati z ustrezno talno označbo. Alternativno je mogoče stikalne omare ločiti od gorljivih snovi s protipožarnimi ploščami.

Stikalne omare morajo biti v času obratovanja načeloma zaprte.

- 2.9 Vse dele električnih naprav je potrebno po koncu obratovanja – v kolikor je to mogoče – izključiti tako, da so brez napetosti.

- 2.10 Potrebno je poskrbeti za splošno prepoved kajenja in to prepoved z ustreznimi opozorilnimi tablami jasno označiti.

- 2.11 Prostori se lahko ogrevajo samo z vodno paro, toplo vodo ali toplim zrakom, katerega temperatura pa pri vstopu v te prostore ne sme presegati 120° C. Ustrezna kurišča se morajo nahajati v ognjevarnih ločenih kurilnicah.

- 2.12 Segrevanje strojev, aparatov in pogonskih sredstev se mora nadzirati z ustrežno opremo, npr. s termostati. Obstajati mora zaščita pred prekomerno temperaturo.

Prednost je potrebno dati indirektni toploti (para, vroča voda ipd.).

- 2.13 Toplotne naprave, ki se uporabljajo v področjih proizvodnje in skladiščenja (tudi kuhalne plošče, avtomati za kuhanje kave ipd.), je potrebno med njihovim delovanjem stalno nadzirati, opremljene pa morajo biti z ustrežno varovalno napravo (avtomatski izklop, časovno stikalo ipd.).

- 2.14 Nastale odpadke, ki so nagnjeni k samovžigu (krpe za čiščenje, prepojene z oljem ali razredčilom, ostanki laka ipd.), je potrebno hraniti v kovinski posodi s samozapiralnim pokrovom in jih po koncu obratovanja do končne odstranitve začasno skladiščiti na označenem področju izven objektov podjetja.

3. Požarni sektorji

3.1 Splošno

S formiranjem požarnih sektorjev se preprečuje širjenje požara na druge objekte ali dele objektov, s tem pa se v največji možni meri zmanjšuje osebna škoda in škoda na stvareh. Obenem se z varnostjo oseb in zaščito premoženja vzpostavijo tudi varne možnosti bega pred požarom in gašenja požara.

Zaradi tega si je s tehničnega stališča potrebno prizadevati k razdelitvi podjetja na čim več požarnih sektorjev.

Če se izkaže, da je zaradi tehničnih razlogov potrebno formirati večje požarne sektorje, se za te večje požarne sektorje priporoča vgradnja avtomatske naprave za gašenje požara (sprinkler naprava ali kakšna drugi razširjeni ukrepi za avtomatsko gašenje – glej tudi točko 7.3).

3.2 Samostojni požarni sektorji

Naslednja področja obrata morajo na vsak način predstavljati samostojne požarne sektorje:

- 3.2.1 proizvodnja,
- 3.2.2 skladišče/odprema,
- 3.2.3 uprava/izdajanje,
- 3.2.4 kotlovnica/kurilnica,
- 3.2.5 silos,
- 3.2.6 lakirnica,
- 3.2.7 skladišče vnetljivih tekočin,
- 3.2.8 prostori z električnimi pogonskimi sredstvi (transformatorji, prostori z visoko/nizko napetostjo ipd.),
- 3.2.9 mehanične delavnice/brusilnice.

4. Odsesovalne naprave in silosi

- 4.1 Stroji za obdelavo lesa, pri katerih delovanju nastaja lesni prah in žagovina, morajo biti priključeni na – po možnosti centralne – odsesovalne naprave. Izogibati se je treba tekstilnim filtrom.

- 4.2 Odsesovalne naprave je treba opremiti z avtomatsko napravo za zaznavanje in gašenje isker. Če se odpadni/izbrbljen zrak vrača v silos za žagovino, je potrebno na začetku prepračevalnih kanalov vgraditi pokrove ali lupute. V primeru požara naj bi se le-ti avtomatsko zaprli.

- 4.3 Silosi morajo biti ognjevarno ločeni od ostalih področij obrata. Silosi z negorljivo fasado morajo biti od ostalih objektov s praznim prostorom širine vsaj 5 m. Pri silosih z gorljivo fasado znaša ta širina vsaj 10 m.

- 4.4 V silosih je potrebno predvideti ustrezne površine za dekompresijo.

- 4.5 Silosi morajo biti opremljeni z ustreznimi gasilnimi napravami. Prednost imajo gasilni aparati s peno ali inertnim plinom. Pri uporabi vode kot sredstva za gašenje je potrebno paziti na dejstvo, da lahko pride do statičnih problemov zaradi povečanja teže silosa.

- 4.6 Silosi morajo biti opremljeni s strelovodom.

5. Naprave za lakiranje

5.1 Skladišča vnetljivih tekočin

- 5.1.1 Skladišča vnetljivih tekočin morajo predstavljati samostojne požarne sektorje. Kot takšne jih je treba jasno označiti.

- 5.1.2 Ob vходу za gasilce je potrebno trajno namestiti tablo z označbo dovoljene skladiščene količine in nevarnostnega razreda.

- 5.1.3 Vsi kovinski deli morajo biti opremljeni z napravo za izenačevanje potenciala. Kovinske posode morajo biti pri pretakanju vnetljivih tekočin priključene na napravo za izenačevanje potenciala.

- 5.1.4 Skladišče vnetljivih tekočin mora biti ločeno od drugih skladišč.

- 5.2 Lakirnice, kabine za brizganje
 - 5.2.1 V kolikor je to mogoče, je potrebno uporabljati samo barve in lake z majhno količino razredčila.
 - 5.2.2 Lakirnice morajo predstavljati samostojne požarne sektorje in morajo imeti vsaj ena vrata, ki vodijo na odprto in se odpirajo v smeri izhoda iz prostora.
 - 5.2.3 Ostanke laka in barve (tudi v področju ventilatorjev in odzračevalnih kanalov) je potrebno redno odstranjevati.
 - 5.2.4 Filtre je potrebno redno čistiti in menjavati.
 - 5.2.5 Vsi kovinski deli naprav morajo biti opremljeni z napravo za izenačevanje potenciala.
 - 5.2.6 Potrebno je poskrbeti za zadostno prezračevanje in odzračevanje lakirnic in sušilnih prostorov.
- 6. Posebni varnostni ukrepi za žage
 - 6.1 Stranski produkti pri žaganju (npr. lubje, iverje, žagovina ipd.) morajo biti skladiščeni v zadostni oddaljenosti od hlodovine in rezanega lesa.
 - 6.2 Stranske produkte pri žaganju je potrebno vsaj enkrat dnevno odstraniti iz področja žage.
 - 6.3 Nakopičen prah in žagovino je potrebno vsaj enkrat tedensko odstraniti iz pogonskih motorjev in skladišč.
- 7. Tehnična požarna zaščita
 - 7.1 Osnovni in razširjeni ukrepi za gašenje požara, oskrba z vodo za gašenje
 - 7.1.1 Da bi se lahko požar v nastajanju hitro zatrl, je potrebno zagotoviti ustrezno vrsto in ustrezno število prenosnih aparatov za gašenje v skladu z zakonskimi in drugimi predpisi. Prav tako je treba zagotoviti zadostno oskrbo z vodo za gašenje, ki mora biti odporna na zmrzal.
 - 7.1.2 Oskrba z vodo (odzemna mesta) mora biti urejena po možnosti tako, da je vsako področje podjetja dosegljivo z dveh strani.
 - 7.1.3 Neposredno ob vsakem odzemnem mestu se mora nahajati zadostna količina cevi z razpršilniki (zaščiteni pred vremenskimi vplivi). Notranje hidrante je potrebno opremiti s cevmi, ki ohranjajo obliko.
 - 7.2 Javljalci požara
Vgradnja javljalcev požara se priporoča za požarne sektorje večje od 600 m².
 - 7.3 Avtomatske naprave za gašenje
 - 7.3.1 Za požarne sektorje večje od 1.000 m² se priporoča vgradnja razširjene avtomatske naprave za gašenje.
 - 7.3.2 Za požarne sektorje večje od 3.000 m² se priporoča vgradnja sprinkler naprav.